

Елин Пелин - Андрешко (анализ)

Публикувано от mOn на 11.05.2010

Елин Пелин - Андрешко

(анализ)

Емилиян Станев нарича Елин Пелин „най-сладкодумния изразител на българската поетика”. Като чели това определя най-добре представя същността на един от най-големите български разказвачи. Промените в българското битие и духовност в края на XIX и началото на XX век в литературата се осмислят като морални категории. Елин-Пелиновите разкази и повести ги виждат не като социално политически и икономически процеси, а като конфликт м/у доброто и злото като гобел на доброто. Въпреки тежкото си битие Елин Пелиновите герой състрадалци но и мечтатели, обичащи природата земята и живота.

Според Никола Гиоргиев разказът „Андрешко” е събирателна малка енциклопедия на поетиката на Елин Пелиновия разказ, а от друга страна е напрегнат образ на човешката непримиримост. Популярната творба представя нравствения сблъсък м/у писателя и написания закон чрез многостраната двоичност в цялостния градеж на повествованието.

Заглавието на разказа насочва вниманието върху главния герой, който е и основният двигател на действието на творбата. Тя започва с пряка реч, без въстъпителни пояснения и завършва също така с кратко противопоставително изречение. Сюжетът възпроизвежда една утвърдена в литературата схема, при което слугата със своето остроумие и находчивост показва на господаря своята сила въпреки подчинението си положение в разговора м/у садията и андрешко се сблъскват два морала, два начина на мислене и говорене. Съдията въплъщава държавата и анонимния чиновнически апарат, докато андрешко представлява собствената си бедност и в постъпките си се води от принципите на общностната солидарност. По целия път протича различаването и раздалечаването на двамата пътници, за да се стигне до буквалното отдалечаване на селянина от изоставения в блатото съдия. Андрешко оставя в блатото не просто друг човек, а опасния „чужденец”, изпълнител на социалната си роля, мечтател за власт и сила.

Още първите думи на андрешко се оказват ключови, защото въвеждат в художествения свят на творбата. Чрез средствата на иронията и началните, и заключителните думи на младия селянин бележат постоянния присмех към неговия силен слаб господар когато разбира какво очаква

селянина му Станой Андрешко активира своята нравственост и започва да се преструва, че е загубил пътя. Той поема в ръцете си юздите на това което предстои да се случи и оставя съдията сред зеленясалото блато оказва се, че страшният чиновник е един безсилен човек.

Освен андрешко и съдията в разказа има още един говорител и това е повествователят. В гледната си точка той е двупосочен, а в стилово отношение двупластов. Борбата м/у личностите и класите е изразен и чрез конфликта на речта, като първият пласт е селско разговорният език с отделни оценки на диалектност, а вторият носи бележите на книжовност и на поетичност. С други думи речта на героите е израз на техните същности речта на повествователя се предвижда ту към едната му страна ту към другата страна, за да потърси измеренията на нравствения сблъсък м/у писателя и написания закон.

Недоверието към градското не е ново в литературата ни. Но в Елин Пелин е начинът за изява на социалната солидарност насочен срещу пространството на града, който в същност си е бунт срещу съществуващия ред.

Елин Пелин - Андрешко

Powered by

Bukvar.bg

Image not found

© 2010-2024